

naderend
iveren.
immers
den fari-
em geko-
 hebben
aristoch-
Herodes,
rwijl we
Neen, ik
iet waar,
t het ons
ijzelf als
met een
aat Hem
ncognito.
ook, als
te dingen
r gij ge-
land, die
spreken
en.
ij draagt,
em, Jeru-
... Jezus
al spreekt
eelt geen
ellen tra-
n.
vergeven.
Want uw
n arbeid,
r logisch,
s, dan de

jke ironie
de zonde
omt Hij
ILDER.

ich voor de
onderscheid
line op de
het oog ge-
schen cate-
catechesen.
iderd inzicht
e reformatie

o op welk
rwijs moet
echese in

van zijn
id terecht
het inlei-
venssfeer

ten de op
t worden

el van de
arbeid der
gekomen
vervreemd
loopt zijn
g doopsel
i weg des
voldoende
voor de
adspirant-
ad des H.
onderwijs
us moeten

erk behoo-
k geboren
volwassen
geloofsbe-
tering ten
menschen
heid over
n ook zij
tot zelf-

gerogelde
erheid en
artikel in
digen die
de de hei-
taal geno-
jaar ter
len in de
e publieke
de kerk

pleet zijn"

Een mondig kerklid is tot de besliste keuze gekomen, om den Heere te dienen. Zijn geloof is in de meeste gevallen een klein geloof, hij is niet ten volle verzekerd en durft niet met beslistheid belijden het eigendom van Jezus te zijn. Wel kan hij verklaren, dat zijn zonde hem van harte leed is en hij steeds weer toevlucht neemt tot Jezus. Het gebed is hem niet vreemd, de dienst des Heeren hem lief, het Woord Gods hem dierbaar. Zal iemand als mondig kerklid erkend worden en openbare geloofsbelijdenis afleggen, dan moet naar zijn eigen bekentenis en naar de gegevens, waarover de kerkeraad kan beschikken, het levend geloof aanwezig zijn. In welken zwakken vorm ook, hoe gebrekkig ook geuit, hoe ook door onvrijmoedigheid ten onder gehouden, er moet een band aan Jezus wezen. En naar de openbaring van dat levend geloof moet de catechese heenwerken.

In het voorbijgaan zij er met nadruk op gewezen, dat de opzieners der kerk in dit beoordeelen van de geestelijke rijpheid een hoogst gewichtige taak hebben. Hun is toevertrouwd te waken voor de heilichheid der kerk. De ouderlingen moeten scherp toezien, dat niemand tot de openbare belijdenis wordt toegelaten, die niet de duidelijke kenteekenen van het leven der genade openbaart en in zijn wandel geen godsvrucht toont. De infants non judicat ecclesia, de kerk spreekt geen oordeel uit over het inwendige. Maar wel over het uitwendige, over den wandel, over het leven der menschen. Stronge keur is hier eisch van Gods gebod. Wie doopt al wat in het doophuis komt en tot geloofsbelijdenis toelaat al wat zich daartoe aanbiedt, maakt zich schuldig aan wegdoezeling van de grenzen tusschen kerk en wereld en ontheiligt het verbond Gods.

Zoo moet er dus bij een mondig kerklid levend geloof zijn, zich openbarend in een godvruchtigen wandel. Wie zijn geloof belijdt, vraagt toegang tot het heilig Avondmaal, opdat door het gebruik van het tweede sacrament zijn zwak geloof sterking moge ontvangen.

Ten tweede, kan, in het algemeen genomen, iemand alleen dan als volwassen, mondig kerklid worden erkend, wanneer hij is ingeleid in het heiligtom van de leer des geloofs. Een mondig moet voldoende kennis hebben van den weg des heils, opdat hij in staat zij zich zelf te toetsen aan het Woord Gods, door middel van de prediking des Woords in kennis kan toenemen en het heilig Avondmaal des Heeren kan onderscheiden. Het is in bepaalde gevallen moeilijk te omschrijven,

welk minimum van kennis voldoende geacht kan worden, maar bij normale personen geldt als eisch dat het minimum niet te laag gesteld moet worden. Zal iemand als lid van een Gereformeerde kerk meeleven, dan moet hij den hoofdinhoud van de Gereformeerde belijdenisschriften kennen en verstaan. Hoe zal een kerklid dat nog nooit de Nederlandsche Geloofsbelijdenis en de Vijf Artikelen tegen de Remonstranten gelezen heeft, zich thuis gevoelen in „de denk- en levenssfeer der kerk”? Kan van zulken ook maar iets ter verdediging van het kostelijk pand der Gereformeerde belijdenis worden verwacht? Worden zulken straks niet omgevoerd door allerlei wind van leer, loopen ze niet willig vreemde predikers achterna, die gevoel en hartstocht bij de hoorders in beweging brengen maar den Heere Jezus achter een scherm van schoone woorden bedekt houden, veroorzaken ze den opzieners niet dagelijks veel zuchten en hoofdbrekens?

Heidere kennis van de geloofsleer is voor een kerklid besliste eisch.

Ten derde mag van een mondig kerklid gevraagd worden dat het zich rekenschap geeft van de positie die zijn kerk ten opzichte van andere kerkformaties inneemt. Het zou dwaas zijn te vergen dat hij een bewijs overlegt met vrucht een cursus in de algemeene en vaderlandsche kerkgeschiedenis en in het kerkrecht te hebben gevolgd.

Maar de groote lijnen moet hij zien, het standpunt, dat de kerk als reformatrice kerk inneemt, verstaan, de hoofdbeginselen van het kerkrecht kennen, en met de beteekenis van de voornaamste elementen in den eeredienst op de hoogte zijn.

Een mondig kerklid dient te weten, wat er door zijn kerk gedaan wordt voor de uitbreiding van het Koninkrijk Gods en in welk stadium van ontwikkeling het werk der zending gekomen is.

In één woord, de catechese behoort op het doel aan te streven, dat ieder die openbare geloofsbelijdenis aflegt, in staat is het ambt aller geloovigen in vollen omvang uit te oefenen en als een volwassen lid met de kerk van Christus, zooals ze zich onder Gods voorzienig bestel in een bepaald land heeft geconstitueerd, te kunnen meeleven.

De catechese is het ambtelijk onderwijs dat door den dienaar des Woords gegeven wordt met het doel de onmondigen op te kweken tot mondig leden der kerk, de membra incompleta te vormen tot membra completa.

Na de hierboven geboden omschrijving van het doel der catechese, moet in de eerste plaats het

punt naar voren geschoven worden dat de catechisatie praktisch wordt ingericht, en zich richtte op het praktische doel, n.l. de kinderen des Verbonds op te kweken tot mondig kerkleden.

Gelijk reeds is opgemerkt en in dit verband niet nader behoeft te worden ontwikkeld, kan de uitnemendste catecheet geen enkele zijner leerlingen bekeeren. De Geest des Heeren alleen verandert het hart en het geloof is een gave Godes. Het heeft den Heere echter behaagd menschen te gebruiken in Zijn dienst en door middel van hun werk het gedoopte zand der gemeente op te voeden tot religieuze zelfstandigheid. Ook bij uitnemende catecheten komt het voor, dat enkelen den weg der zonde kiezen en Christus verlaten. Zoo wij echter in getrouwheid, naar vermogen, onzen plicht doen, en de talenten, die God ons schonk, gebruiken, kunnen we met een gerust geweten de uitkomst aan God overlaten. Wie een afvallende herhaaldelijk vernamt, waarschuwt en bidt om aan het zachte juk van Christus zich te onderwerpen, is rein van diens bloed.

Het onderwijs moet gericht worden op een praktisch doel en praktisch van aard zijn.

Nu geloof ik, dat sommige catecheten op dit punt reformeerd in hun onderwijs moeten ingrijpen. Ben ik wel ingelicht, dan is hier en daar de catechese veel te intellectualistisch. Op de catechisatie wordt de les overhoord, de te behandelen stof verklaard, en daarmee is 'tafelgevoerd'. De catecheet richt zich alleen tot het verstand van zijn hoorders, hij gelijkt een professor die los van de praxis, zuiver theoretisch, het dogma „uit-eenzet", de catechisatie is een leerschool.

Dit is een eenzijdige opvatting, die, als God het niet verhoedt, doode orthodoxie, in plaats van levend geloof des harten kweekt.

Het is de roeping van den catecheet zich niet alleen tot het verstand, maar ook tot den wil en het gemoed zijner leerlingen te richten. Hij moet er op aandringen door vermaan en waarschuwing, door voorbeelden uit de heilige historie en opwekking van het plichtsgevoel, om te beleven wat wordt beleden, om praktisch den Heere te dienen, om in liefde zich te geven. De wet des Heeren moet zóó behandeld worden, dat de geboden worden verbandhoudend voor de leerlingen en zij bezielde worden voor het hoog ideaal om naar dit gebod God te dienen. Op de catechisatie behooren de noden van het geestelijk leven te worden besproken, de zielsworstelingen, die een jong mensch doornaken kan, de bezwaren die, vooral in den tegenwoordigen tijd, van de zijde van het ongeloof tegen de

zijn daden verantwoordelijk stellen, indien het karakter en de eigenschappen van een mensch volgens de erfelijkheidswetten uit die van zijn voorouders zijn af te leiden?

Nu er gestreefd wordt naar een nieuwe oriëntering van de Gereformeerde beginselen ten opzichte van de behoeften van onzen tijd, moeten deze en meer andere problemen onder het oog gezien worden. We moeten dit doen; maar, laat ik er dat terstond bijvoegen, we kunnen dat ook zonder eenigen schroom doen. Ook „De Reformatie" zal te zijner tijd deze kwesties bespreken. Het doel, dat den oprichters van ons blad voor oogen stond, staat daar borg voor.

Wanneer we ons zetten tot een bespreking van deze moeilijkheden, kunnen we een dankbaar gebruik maken van hetgeen de Christelijke apologeten in het buitenland, met name in Duitschland, over deze problemen hebben geschreven. Het schijnt mij toe, dat deze literatuur in ons land slechts weinig bekend is. Wel kent men de werken van Bettex. Doch zonder de goede bedoeling van dezen schrijver ook maar een oogenblik in twijfel te trekken, herinner ik er aan, dat Bettex vaak geen scherpe grens trekt tusschen de producten van zijn phantasie en de ontdekkingen der wetenschap. Het is jammer, dat, terwijl de oppervlakkige werken van Bettex ook in het Hollandsch verschenen, zoo- veel hooger staande boeken (ik denk b.v. aan die van Hoppe) onvertaald bleven en ook in het Duitsch in weinig Hollandsche bibliotheken aangetroffen worden.

Zoowel de Roomsche als de Protestantsche apologeten in Duitschland hebben tegenover de monisten en andere natuurphilosophische bestrijders der Christelijke religie geen onzer geluid laten hooren. En nu zullen wij, Gereformeerden, het waarschijnlijk noch met de eene, noch met de andere groep van schrijvers volkomen eens zijn. Onze mentaliteit brengt mede, dat we, in overeenstemming met onze belijdenisschriften, meestal de conclusies iets anders formuleeren. Maar dit is vaak meer een formeel dan een zakelijk verschil en in elk geval valt er ook voor ons uit deze werken veel te leeren.

De Roomschen hebben in Gutherlet een onovertroffen apologet. Zijn boeken (Der Mensch, Kosmos, Gott und die Schöpfung) zijn werkelijk meesterwerken. Met een ongeëvenaarde feiten- en literatuurkennis toegerust, zet hij het ontledmes der kritiek in de systemen zijner tegenstanders en dan blijft er van de bezwaren, die in naam der natuurwetenschap tegen de Christelijke leer ingebracht worden, heel weinig over.

Een geheel ander stempel draagt het werk der

Protestantsche schrijvers, van welke naast Pfennigsdorf en vele anderen, vooral Dennert genoemd moet worden. Dennert bepaalt zich in hoofdzaak tot een aanval op de tegenstanders, maar komt niet tot een eigen zelfstandige beoefening der natuurwetenschap van Christelijk standpunt. Toch heeft hij door zijn geschriften de laatste twintig jaren een grooten invloed uitgeoefend en de door hem in 1907 gestichte Keplerbund is een hecht bolwerk tegen het monisme.

Deze vereeniging is onder Dennerts leiding uitgegroeid tot een sterke organisatie, die op allerlei manieren den strijd voert tegen het monisme. Nu Dennert, oud en ziekelijk, zich moet terugtrekken, vond hij in Dr. Bernhard Bavink een bekwaam opvolger. Deze, een man van wijsgeerigen aanleg en een geleerde met een veelzijdige kennis is de aangewezen persoon om deze beweging verder te leiden. Jammer, dat Duitschlands economische toestand thans ook den Keplerbund in zoo groote, vooral financieele, moeilijkheden gebracht heeft.

Zonder thans op dezen Bond verder in te gaan, wil ik tenslotte nog met een paar woorden het standpunt van Dennert aangeven. Prof. Dennert maakt scherp onderscheid tusschen wereldbeeld en wereldbeschouwing. Onder het wereldbeeld verstaat hij de saamvatting van de kennis aangaande de inrichting der wereld, zooals die met behulp van natuurwetenschappelijke onderzoeksmethoden gevonden wordt. De Christelijke wereldbeschouwing omvat de kennis, die hierbij aansluit, doch niet buiten de Openbaring verkregen wordt. De wereldbeschouwing geeft het antwoord op de levensvragen en allerlei problemen, die de natuurwetenschap stilzwijgend voorbijgaat.

Dennert heeft er steeds op gewezen, dat de natuurwetenschap ons geen wereldbeschouwing, maar alleen een wereldbeeld kan geven. Ieder die bekend is met de natuurwetenschap, zal dit moeten toestemmen. Daarom heeft Dennert al zijn krachten besteed aan een populaire uiteenzetting van de resultaten der natuurwetenschap en het verspreiden van een objectieve natuurkennis. Op deze wijze meende hij het monisme het best te kunnen bestrijden.

Niet ieder woord van Dennert zouden we gaarne tot het onze maken. Maar met deze opvatting stemmen we van harte in. Nu het monisme zoo velen tot twijfel brengt, nu de natuurwetenschap zoo vaak tegen het Christelijk geloof „uitgespeeld" wordt, is het noodig, dat men de resultaten der natuurwetenschap kent en inzicht, wat deze wetenschap ons kan verschaffen. In onzen tijd is een gezonde natuurkennis een apologetisch belang.

W. J. A. SCHOUTEN.